

NOVICE

kmetijskih, obrtnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Tecaj **X.**

V saboto 31. julia (sređoletna) 1852.

List **61.**

Narodska pesmica iz Poljan od Kupe.

Zapisal kakor čul Marko Kobé.

Svekarve tolažba.

Tri mi se gradi belijo,
Troji se svati zbirajo.
V prvem se konji kujejo,
V drugem se sablje svitlajo,
V tretjem se na put spravljajo
Po lepo Anko devojko.
Kada so po njo jahali
Ljudi so dine sadili;
Kada se z Anko vračajo
Dine se zrele tergajo,
Na konja jih Anki metajo.
Anka se milo plakala,
Dine pod konja hitala.
Tišila ¹⁾ jo je svekarva ²⁾:
Muči ³⁾, premuči, snasica!
Tako so z mano delali,
Vendar sem dobra včakala:
Devetim zetom punica ⁴⁾,
Devetim snaham svekarva,
Devetim gradom grofica.

¹⁾ Tišila ali tolažila, — ²⁾ svekarva, to je, mati moža, — ³⁾ muči, to je, molci, — ⁴⁾ punica, to je, mati žene.

Kako bi se s sadnim in murbinim drevjem v kratkim marsiktera soseska obogatiti zamogla *).

Drevje ni le prijazni kinč zemlji, temuč drevje je v nekterih krajih, kjer vetrovi hudo razsajajo, tako zemlji potrebno, da, ako se tisto nespametno pokvari, ona bolehati in hirati pričnè, in namesto prirojene rodovitosti svojim prebivavcam le gole rebra in pusto skalovje kaže, česar se slehern lahko na Krasu prepričati zamore, kjer je njega dni hrastje bilo.

Da je sploh drevje po mnogih načinih zemlji neizrekljivo koristno, je razvidno kot beli dan, če pomislimo, da se drevesne korenine vrivajo med oske pečinske spoke, kamor zraku in zmerzlini pot odpirajo, ki sčasoma silne skale zdrobtinčita in spersteneta. Pa tudi iz zraka drevje v obilni prid zemlje po perji in vejicah redivnost sërka, in tla krog sebe ob vročini presušenja varje, pozimi pa s svojim osutim perjem kaj ugodno gnoji.

Vsakteri torej lahko spozná, da nemočirni travniki in suhi spašniki pešajo in ob vso ceno pridejo, če se drevje po njih preveč zatara, da sončni žarki njih mastno perst škodljivo prekuhujejo in žlahtne

travnne koreninice, ki zemljo vežejo, pomorijo, kjer kmalo viharna sapa gnojno perst do gole skale spihlja.

Vsaktere baže drevje ima več koristnih strani, vendar je med vsim nar. koristnejši sadonosno in murbino drevje. Sadno drevje tudi clò nepriljudne kraje s svojim nježnim cvetjem in žlahtnim plodom v prijetne spremina. Ne morem tukej memogredè zamolčati nekterih krajev Moravske dehantije, kakor Kolovrata, Vač in vasi krog svete Gore, kjer ni skoraj nič ravnin, brez števila pa dolgočasnih sotèsk in za pešca utrudljivih tokav, vendar so ti kraji spomladi ob času cvetja, ker skorej iz vsačiga germa kakšno sadno drevó molí, kaj prijetni, — mili sterdeni duh, ki persi okrepčuje, se tu obilno razprostira in čbelice marljivo méd naberaje šumljajo, da je veselje.

Veselje je v tacih krajih biti jeseni, kader se vejice pod rumenim in dišècim sadjem šibé, in lepa pomoč je za kmeta, če on, kakor je meni od nekterih znano, samo od drevés, ki ob plotih in po spašnikih rastejo, marsiktero leto 200 mirnikov suhih černivk (take baže hrušk, ki so tepkam močno podobne, rodovitne in nekoliko dni popred dozore) za svojo hišo in hišne potrebe prihrani. Ako pa sadno drevje gričaste kraje polepša, koliko bolj mora še le prijazne ravnine ozaljšati, ako se po njih sadje posadi.

Kako pa bi se dalo to koristno drevje zasaditi:

1. Da se z jedinjeno močjo tega dela lotimo. Moči zjediniti, kar saditev drevja vtíče, so pa resnično pripravne kmetijske podružnice, ktere naj si ude iz srejskih mož, ki so veljavni, za srenjski prid vneti, ki zemljiša in brihtne glave imajo, kolikor je nar. več moč, izvolijo. Taki previdni možjé se ne bodo obotavljali, koristno drevje po svojih zemljiših zasajati, in tudi sosede k nasledovanju krepko nagibovati.

2. Naj vsaka županija neodjenljivo tirja, da mora vsak, ki se oženi v dveh letih, ki se od dobe poroke štejete, desetero dreves na svojim zemljišu, ali na kakšnim drugim od srejskiga predstojnika v ta namen odločnim kraji, posaditi. V zastavo, da bo ženin svojo delo v rečeni dobi gotovo zveršil, naj pred poroko 10 fl. županu vloží, kteri mu bodo o pretečeni dobi dveh let po številu zelenih dreves povernjeni. Tudi naj vsak oče, kader se mu dete rodi, županu goldinar zastavi, da hoče za otroka v dveh letih sadno drevó vsaditi, in ob dôbi družiga leta dobi oče, če je svojo dolžnost spolnil, svoj denar nazaj.

3. Kar je mlado sadno drevje od drugod prenašati težavno in tudi nekterokrat po raznosti zemlje in zraka tako nevsečno, da se le revno v raši obnaša, je torej skerbeti, da se sčasoma do-

*.) Po govoru sedanjega gosp. fajmoštra Jož. Bevka v zboru Planinske kmet. podružnice.